

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

İRFAN YÜCESOY BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2013/7625

Karar Tarihi : 9/3/2016

Başkan : Engin YILDIRIM

Üyeler : Serdar ÖZGÜLDÜR

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Recep KÖMÜRCÜ

M. Emin KUZ

Raportör Yrd. : Hikmet Murat AKKAYA

Başvurucu : İrfan YÜCESOY

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvurucuya karşı işlendiği iddia edilen işkence, tehdit, hakaret, kasten yaralama ve hürriyeti tahdit suçlarına yönelik ilgili şüpheli şahıslar hakkında dosya kapsamındaki delillere rağmen ek kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmesi sebebiyle maddi ve manevi varlığının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru, 7/10/2013 tarihinde İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi vasıtasıyla yapılmıştır. Başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesi neticesinde başvurunun Komisyona sunulmasına engel teşkil edecek bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. İkinci Bölüm Birinci Komisyonunca 24/12/2013 tarihinde, başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

4. Bölüm Başkanı tarafından 31/3/2014 tarihinde, başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

5. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü tanıyan ek süre içinde 30/5/2014 tarihinde Anayasa Mahkemesine sunmuştur.

6. Bakanlık tarafından Anayasa Mahkemesine sunulan görüş 10/6/2014 tarihinde başvurucuya tebliğ edilmiştir. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanda bulunmamıştır.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

7. Başvuru formu ve ekleri, Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) aracılığıyla erişilen bilgi ve belgeler, başvuruya konu soruşturma evrakı ile başvuru formuna eklenen CD örneğinden tespit edilen ilgili olaylar özetle şöyledir:

1. Başvurucuya İsnat Edilen Fiil Sonrasında Vuku Bulan Eylem ve İşlemler

8. 19/4/2013 tarihinde saat 12.00 sıralarında İstanbul ili Kartal ilçesinde Çocuk Gelişim Merkezi Kordonboyu Şubesinde bir açılış yapılmıştır. Açılışta çeşitli basın kuruluşları da yer almıştır.

9. Başvurucu, açılış yapıldıktan kısa bir süre sonra Kartal Belediye Başkanı A.Ö. ye yönelik saldırıda bulunduğu şüphesiyle topluluk arasından, Çocuk Gelişim Merkezinde yer alan bir odaya doğru apar topar götürülmüştür. Odaya götürülme şekli ve başvurunun o anki durumu kameralar tarafından kaydedilmiştir.

10. Başvurucu, odada bulunan kişilerin kendisine karşı yapacağı olası müessir fiilden korunmak adına kısa bir süre içerisinde başını iki elinin arasına almış ve odanın köşesinde diz çökerek beklemeye başlamıştır. Bu sırada özel güvenlik görevlisi olduğu anlaşılan bir personel ile beraber birkaç kişi başvuruca yönelik saldırıları önlemeye çalışmıştır.

11. Bu olayları müteakip -başvurucunun odadan polis vasıtasıyla tam olarak ne zaman güvenli bir şekilde çıkarıldığı belli olmamakla beraber- başvuruca isnat edilen fiil kapsamında gerekli işlemlerin yapılması için olay günü bir eğitim araştırma hastanesinden doktor raporu alınmış ve başvuruca Asayiş Büro Amirliğine getirilmiş, daha sonra başvurunun şüpheli olarak imzasının bulunduğu bir tutanak düzenlenmiştir.

12. 19/4/2013 tarihli söz konusu tutanakta yer alan ifadelerin bir kısmı şöyledir:

“...Tören sonrası açılan tek katlı binaya katılımcılar kokteyl ve ziyaret için davet edildiğinde kapının önünde bir kargaşa ve ‘Polis’ çağırısı yapıldığı yöne doğru geçtik. Binanın girişine göre takriben 20 m2 odanın içerisinde 8-9 kişinin ... T.C. nolu ... doğumlu, İrfan Yücesoy isimli şahsın üzerine çullandığı tarafımızdan görülmüş, Polis olduğumuzu beyan ederek şahıs kalabalığın elinden tarafımızca kurtarılmıştır. Açılış sırasında İrfan Yücesoy isimli şahıs, belediye başkanı A.Ö. 'e fiili saldırıda bulunduğu iddiasıyla tartaklanmaya maruz kaldığı anlaşılmış, adı geçen şahıs yeterli tedbir alınarak diğer kalabalığında saldırısından önlenip doktor raporu alınarak gerekli yasal işlemleri yapmak üzere Asayiş Büro Amirliğine getirilmiştir.”

13. Soruşturma kapsamında başvuruca, Cumhuriyet Başsavcılığının 19/4/2013 tarihli ve 2013/52764 sayılı yazısı ile tutuklanması talebiyle İstanbul Anadolu 39. Sulh Ceza Mahkemesine sevk edilmiştir. Sorgu işlemini müteakip Mahkemenin 19/4/2013 tarihli ve 2013/55 Sorgu sayılı kararıyla tutuklama talebinin reddine ve başvurunun serbest bırakılmasına karar verilmiştir.

14. Ayrıca, başvurunun şüpheli olarak yer aldığı bu soruşturma dosyası kapsamında, Güvenlik Büro Amirliğinde polis memurları tarafından olay gününe ait CD’ler hakkında çözümleme tutanağı düzenlenmiştir. 22/4/2013 tarihli CD çözümleme tutanağında yer alan ifadelerin ilgili kısmı şöyledir:

“00059 nolu video görüntüsünde aşırı derecede bayan ve erkek bağırma seslerinin duyulduğu, siyah takım elbiseli (... N.Ç.) ve açık renk takım elbiseli (... B.Ç.) iki şahsın kahverengi montlu bir şahsı (İrfan Yücesoy’u) yumrukla darp ettiği, olayın meydana geldiği yer içerisindeki bir oda içerisine kahverengi montlu bir şahsı (İrfan Yücesoy’u) çekerek ve darp ederek odanın

köşesine götürdükleri ve burada da vurmaya ve darp etmeye devam ettikleri, kahverengi montlu şahsın (İrfan Yücesoy) kendisini korumak için odanın köşesine çömelir vaziyette elleri ve kolları ile kendisini korumaya çalıştığı, oda içerisinde kalabalık olduğu, İrfan Yücesoy isimli şahsın kalabalık arasında zaman zaman görüldüğü esnada darp edilmeye devam edildiği, kalabalık içerisinde kim tarafından darp edildiği tespit edilemeyen çok sayıda darbe aldığı, iki bayan ve iki erkek şahsın N.Ç. ve B.Ç. isimli şahısların önüne geçerek engellemeye çalıştıkları, N.Ç. 'nin kendisini tutanlara 'Çekilin' diye bağırdığı, bir bayan şahsın 'çocuklar var çocuklar var' diye bağırdığı, tahminen 50 yaşında kahverengi montlu kısa boylu bayan bir şahsın İrfan Yücesoy'a eliyle vurduğu, şahsı başkalarının da darp etmeye çalıştığı, bazı kişilerinde yapmayın diyerek engellemek istedikleri, kahverengi montlu açık renk kot pantolonlu çizgili kazaklı siyah saçlı 40 yaşlarında bir şahsın 'polis çağırın polis çağırın' dediği, odaya giren meraklı şahıslar tarafından takım elbiseli şahsın (N.Ç. 'nin) odadan çıkarıldığı, koyu renk takım elbiseli, sarı renkli çizgili kravatlı olan kendisinin Kartal Belediye Meclis Üyesi tespit edilen ve isminin T.Ö. olduğu anlaşılan şahsın İrfan Yücesoy'a 'ben polisim' dediği, İrfan Yücesoy'un dışarı çıkarılmayı talep ettiği, İrfan Yücesoy'un kendisinin tek başını dışarı çıkaramayacağını söylediği, kargaşanın yaşandığı oda içerisinde bulunanlar şahsı kolundan çekerek dışarı çıkarmak istedikleri, ancak İrfan Yücesoy'un direndiği, odanın köşesinde kendini koruyarak ben buradan çıkmam diyerek bağırdığı, ayağa kalkmaya zorlanan şahsın montunun çıkarıldığı, T.Ö. 'nün İrfan Yücesoy'un yakasından ve ellerinden tutarak darp ettiği, Emniyet Görevlilerimizce 'Polis, Polis' diyerek bağırılarak darp edilen İrfan Yücesoy'u odanın köşesinde emniyete alındığı, oda içerisinde bazı şahıslar saldırıya yeltendiği yine oda içerisindeki bazı şahısların da polise yardımcı olmaya çalıştığı [anlaşılmıştır.]”

15. İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığının 28/5/2013 tarihli ve S.2013/52764, E.2013/23020 sayılı iddianamesi ile İstanbul Anadolu Sulh Ceza Mahkemesinde başvuru hakkında "kamu görevlisini görevi nedeniyle basit yaralama" suçunu işlediği iddiasıyla kamu davası açılmıştır.

2. Başvurucunun İddiaları Kapsamında Yapılan İşlemler

16. Başvurucu 25/4/2013 tarihinde yazdığı dilekçeyle törenin düzenlendiği gün Belediye Başkanı'nın azmettirmesiyle özel güvenlik görevlisi olan Başkan Koruması, Belediye Başkanı Yardımcısı, Belediye Meclis 1. Başkan Vekili, Belediye Başkanı Danışmanı, bir siyasi partinin İstanbul İl Başkan Yardımcısı ve ismini bilmediği diğer sorumlular tarafından fiilî ve sözlü haksız fiile maruz kaldığını ileri sürmüştür. Başvurucu, bu kapsamda olayda yer alan kişilerin kişiyi hürriyetinden yoksun kılma, işkence, yaralama, hakaret ve tehdit suçlarını işlediklerini iddia etmiş ve ayrıca bu kişileri belirtilen suçları işlemeye azmettirdiğini iddia ettiği Kartal Belediye Başkanı'ndan da şikâyetçi olmuştur.

a. Başvurucunun İddiaları

17. Başvurucu, 25/4/2013 tarihli İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığına hitaben yazdığı dilekçe ile özetle;

i. 2012 yılında kendisinin sokak köpeklerinin saldırısına uğradığını, 19/4/2013 tarihinde de babasının aynı durumla karşılaştığını, bu durumu görüşmek için

Kartal Belediyesine gittiğini, orada bulunan kişilerin Başkan'ın bir açılışta olduğunu ve orada kendisi ile görüşebileceğini söylediğini,

ii. Başkan'ın bulunduğu ortamın kalabalık olması nedeniyle sesini kendisine duyurmadığını, 2012 yılında ve daha sonraki zaman dilimlerinde Belediye binasına gittiğinde güvenlik görevlileri ile bir tartışma yaşadığını, aynı güvenlik görevlilerin kendisini fark edince hareketlendiğini, dikkatini çekmek için Başkan'ın omzuna dokunduğunu ancak Başkan'a bir fiilde bulunulacağı düşünülerek kendisine yumruk atılmaya başlandığını,

iii. Daha sonra ise linç edilmek istendiğini, dilekçenin ekinde yer alan resimde görünen şahıslar tarafından bir odaya darp, tehdit ve hakaret edilerek zorla götürüldüğünü; bu sırada kendisini savunmak amacıyla içgüdüsel olarak hedef gözetmeden yumruklar savurduğunu, odada bulunan kişilerden polis çağırmasını istediğini fakat bunun yapılmadığını, ayrıca odada bulunanlarca sonradan gelen kişilerin darp ve hakaretlerine maruz bırakıldığını iddia ederek olayda karışan kişilerle birlikte azmettirici olarak Kartal Belediye Başkanı'ndan da şikâyetçi olmuştur.

b. Başvurucunun İddialarına Yönelik Yapılan İşlemler

18. Başvurucunun iddiaları kapsamında Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından şikâyetin yapıldığı gün başvurucunun ifadesi alınmıştır. Müşteki, avukat görevlendirilmesini istemediğini belirtmiştir. Başvurucu, ifade tutanağında dilekçesindeki şikâyetlerinin devam ettiğini, dilekçede belirttiği şüphelilerin kendisini darbettiğini, kendisini dövenlerden ve Belediye yetkililerinden şikâyetçi olduğunu belirtmiştir. Başvurucunun uzlaşmayı kabul etmediğini belirtir tutanak imza altına alınmıştır.

19. İstanbul Anadolu Memur Suçları Soruşturma Bürosu tarafından 3/5/2013 tarihinde Adli Tıp Kurumu Kartal Adli Tıp Şube Müdürlüğünden başvurucu hakkında söz konusu eylemlere yönelik kesin rapor istenmiş, ayrıca başvurucunun dilekçede belirttiği şüphelilerin ifadesinin alınması için davetiye çıkarılmıştır.

20. Başvurucu hakkında düzenlenen 10/5/2013 tarihli Adli Tıp Kurumu raporunda başvurucunun maruz kaldığı yaralanmanın, yaşamını tehlikeye sokan bir duruma neden olmadığı ve basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek nitelikte olduğu bildirilmiştir. Söz konusu rapor şöyledir:

“...

Kesin rapor istenmektedir.

Şahıs Hakkında düzenlenmiş; Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesinin 19.04.2013 tarih, 3146 sayılı raporunda; boyunda solda 8x8 cm abrazyon, sağ tibia posteriorda 5 cm lineer abrazyon, sol arka kostalarda hassasiyet, sağ ön kolda hassasiyet mevcut olduğu, toraks BT, sağ ön kol grafisinde majör travmatik patoloji izlenmediği bildirildiğine;

Kafatası kemiklerinde kırık ya da kafa içi travmatik değişim, büyük damar-iç organ lezyonu tarif edilmediğine göre

Mevcut rapora göre;

SONUÇ:

Yaralanmasının;

a) Kişinin yaşamını tehlikeye sokan bir durum OLMADIĞI,

b) Kişi üzerindeki etkisinin basit bir tıbbi müdahaleyle giderilebilecek ölçüde hafif nitelikte OLDUĞU kanaatini bildirir rapordur.”

21. Cumhuriyet Başsavcılığınca başvurusunun şikâyet dilekçesinde belirttiği kişilerin ifadeleri 15/5/2013, 20/5/2013 ve 22/5/2013 tarihlerinde alınmış, şüpheliler ifadelerinin alınmasının ardından serbest bırakılmıştır.

22. Bunun üzerine İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığının 31/5/2013 tarihli ve S.2013/52106, E.2013/24032 sayılı iddianamesi ile İstanbul Anadolu Sulh Ceza Mahkemesinde, Belediye Başkanı'nı korumakla görevli olan özel Güvenlik Görevlisi N.Ç. hakkında başvurucuya karşı "*basit yaralama*" suçunu işlediği iddiasıyla kamu davası açılmıştır.

23. Aynı soruşturma kapsamında 31/5/2013 tarihli ve S.2013/55106 sayılı ek kararla, soruşturulan beş kişi hakkında "*basit yaralama*" suçundan kovuşturmaya yer olmadığına karar verilmiştir.

24. Bu kapsamda 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 86. maddesinin ikinci fıkrası ve 29. maddeleri gereğince sadece N.Ç.nin cezalandırılması talep edilmiştir. İddianamede şüphelilerin savunmaları ve olay yeri kamera görüntüleri birlikte değerlendirilerek şüphelinin olay neticesinde tahrik altında kalarak etrafta bulunanların engellemesine rağmen başvurucuyu defalarca yumrukladığı, etkisiz hâlde bulunan başvurucuya uzanmaya çalıştığı ve şüphelinin bu eylemleri neticesinde de başvurusunun, 10/05/2013 tarihli Adli Tıp Kurumu raporuna göre basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek ölçüde hafif yaralandığını belirtilmiş ve şüphelinin haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet ile başvurucuyu kasten basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek şekilde yaraladığı gerekçesiyle cezalandırılması talep edilmiştir.

25. Diğer şüpheliler hakkında ise aynı tarihte Cumhuriyet Başsavcılığınca ek kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...

Müşteki İrfan Yücesoy'un 19/04/2013 günü Kartal Cumhuriyet Mahallesindeki kreş açılış programında ... şüpheli A.Ö.'ye yönelik kasten yaralama fiili neticesinde müştekinin etrafta bulunan yetkililer ve açılış programında hazır bulunan diğer şüpheliler tarafından olay yerinden uzaklaştırıldığı, ... A.Ö.'nün İrfan Yücesoy tarafından kasten yaralanması neticesinde ... dava açıldığı, bu şüphelilerin ayrıca müştekiye yönelik doğabilecek muhtemel eylemlere karşı korudukları gerek tanık beyanları gerek ise de kamera görüntülerinden anlaşılmış, müştekinin bu olaydan sonra belediye başkanını(n) koruması N.Ç. tarafından yaranlanması sırasında suça iştirak ettikleri, azmettirdikleri yönünde müştekinin iddiasından başka delil bulunmadığı ayrıca müştekinin bu eyleminin neticesinde tahrik altında kalacak kişileri(n) müştekiye yönelik saldırı ihtimalini öngörmesi gerektiği, şüpheliler A.Ö., A.R.S., T.Ö, Ö.N ve Ö.F.G'nin atılı suçu işlediklerine ve müştekinin 10/05/2013 tarihli Adli Tıp kurumu rapor içeriğine göre yaranlanmasına iştirak ettiklerine dair delil bulunmadığı, iddialardan başka somut delil bulunmadığı, soyut iddiaların tek başına suçların varlığını göstermeyeceği [anlaşılmıştır.]"

26. Başvurucu bu karara karşı itiraz yoluna başvurmuştur. Başvurucu itiraz dilekçesinde;

i. Hürriyeti tahdit, işkence, darp, hakaret, tehdit suçlarından şikâyetçi olduğunu, soruşturmanın sadece basit yaralamadan yapıldığını, ifade ilk alınırken kendisini dövenlerden şikâyetçi olduğunu belirten ibarelere itiraz ettiğini, başta "Dilekçemi tekrar ediyorum" yazılması sebebiyle tüm suçları ayrıca yazılamayacağını kendisine söylendiğini,

ii. N.Ç.nin kendisine ayrıca hakaret ve tehditte bulunduğunu, kamera görüntülerinin sesli olduğunu, buradan tespitinin yapılabileceğini,

iii. Görüntülerde ve fotoğraflarda kendisinin darbedildiğinin sabit olduğunu, bu deliller karşısında tanıkların gerçeğe aykırı beyanlarına itibar edilmemesi gerektiğini,

iv. Kendisinin suç işlediği kabul edilse dahi bir odanın içerisinde dakikalarca hakarete maruz kalarak darbedilmesinin hukuk devletine aykırı olduğunu, Belediye Başkanı'nın kendisine söylediği sözler nedeniyle lince uğradığını ileri sürmüştür. Ayrıca olay günü polis memurları tarafından tutulan tutanakta yer alan ifadeleri (bkz. § 12) dilekçesinde belirtmiştir.

27. İtiraz mercii olan İstanbul 1. Ağır Ceza Mahkemesi 19/8/2013 tarihli ve 2013/1010 Değişik İş sayılı kararıyla itiraza konu ek kovuşturmaya yer olmadığına dair kararda "*usul ve yasaya aykırılık görülmediği...*" gerekçesine dayanarak başvurusunun itirazını kesin olarak reddetmiştir.

28. İtirazın reddine ilişkin karar başvurusuya, 20/9/2013 tarihinde tebliğ edilmiştir.

29. Başvurucu 7/10/2013 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

3. Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Yapıldıktan Sonraki

Süreç

30. Olay tarihinde Kartal Belediyesinde güvenlik görevlisi olan N.Ç. hakkında yapılan yargılama sonucunda, (Kapatılan) İstanbul 17. Sulh Ceza Mahkemesinin 8/4/2014 tarihli ve E.2013/377, K.2014/292 sayılı kararıyla basit yaralama suçundan 1.000 TL adli para cezası ile cezalandırılmasına ve hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiştir. Söz konusu karar itiraz edilmeksizin kesinleşmiştir.

31. Başvurucu hakkında açılan dava neticesinde (bkz. § 15), (Kapatılan) İstanbul Anadolu 9. Sulh Ceza Mahkemesinin 8/4/2014 tarihli ve E.2013/469, K.2014/269 sayılı kararıyla başvurusunun 5.400 TL adli para cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir. Mahkeme, başvurusunun geçmişte kasıtlı bir suçtan mahkûm edilmiş olması ve duruşmada izlediği tutum ve davranışları itibarıyla yeniden suç işlemeyeceği hususunda kanaat gelmemesi nedeniyle başvurusu hakkında 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231. maddesindeki düzenlemenin uygulanmasına yer olmadığına karar vererek hükmün açıklanmasına ilişkin karar vermemiştir. Kararın başvurusu tarafından temyiz edilmesiyle kovuşturma, Yargıtay nezdinde devam etmektedir.

B. İlgili Hukuk

32. 5237 sayılı Kanun'un 86. maddesi şöyledir:

“(1) *Kasten başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.*

(2) *(Ek fıkra: 31/3/2005 – 5328/4 md.) Kasten yaralama fiilinin kişi üzerindeki etkisinin basit bir tıbbî müdahaleyle giderilebilecek ölçüde hafif olması hâlinde, mağdurun şikâyeti üzerine, dört aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur.*

(3) *Kasten yaralama suçunun;*

a) *Üstsoya, altsoya, eşe veya kardeşe karşı,*

b) *Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,*

c) *Kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle,*

d) *Kamu görevlisinin sahip bulunduğu nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,*

e) *Silahla,*

İşlenmesi halinde, şikâyet aranmaksızın, verilecek ceza yarı oranında artırılır.”

33. 5271 sayılı Kanun'un 172. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Cumhuriyet savcısı, soruşturma evresi sonunda, kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluşturacak delil elde edilememesi veya kovuşturma olanağının bulunmaması hâllerinde kovuşturmaya yer olmadığına karar verir. Bu karar, suçtan zarar gören ile önceden ifadesi alınmış veya sorguya çekilmiş şüpheliye bildirilir. Kararda itiraz hakkı, süresi ve mercii gösterilir.”

34. 5271 sayılı Kanun'un 173. maddesinin üçüncü fıkrasının 18/6/2014 tarihli ve 6545 sayılı Kanun'un 71. maddesiyle değiştirilmeden önceki hâli şöyledir:

“Mahkeme, kararını vermek için soruşturmanın genişletilmesine gerek görür ise bu hususu açıkça belirtmek suretiyle, o yer sulh ceza hakimini görevlendirebilir; kamu davasının açılması için yeterli nedenler bulunmazsa, istemi gerekçeli olarak reddeder; itiraz edeni giderlere mahkum eder ve dosyayı Cumhuriyet Savcısına gönderir. Cumhuriyet savcısı, kararı itiraz edene ve şüpheliye bildirir.”

35. 10/6/2004 tarihli ve 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun'un 7. maddesinin c ve k bentleri şöyledir:

“Özel güvenlik görevlilerinin yetkileri şunlardır:

...

c) *(Değişik: 23/1/2008 – 5728/544 md.) Ceza Muhakemesi Kanununun 90 ıncı maddesine göre yakalama*

...

k) *(Değişik: 23/1/2008 – 5728/544 md.) Türk Medeni Kanununun 981 inci maddesine, Borçlar Kanununun 52 nci maddesine, Türk Ceza Kanununun 24 ve 25 inci maddelerine göre zor kullanma.”*

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

36. Mahkemenin 9/3/2016 tarihinde yapmış olduğu toplantıda, başvurunun 7/10/2013 tarihli ve 2013/7625 numaralı bireysel başvurusu incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

37. Başvurucu; açılış sırasında Belediye Başkanı'na seslendiğini, kendisine dokunmak isterken bir anda lince uğradığını, olay anında kendisini odaya götürenlerden polis çağırılmasını istediğini, buna karşın polise yarım saat boyunca teslim edilmediğini, Savcılığa verilen dilekçede belirttiği kişilerin çeşitli suçlar işlediğini, etkili soruşturma yapılmadığını, faillerin cezasız kaldığını, olayın ulusal medyada yer alması nedeniyle psikolojisinin bozulduğunu, suç işleyenler hakkında dava açılmazken kendisi hakkında dava açıldığını, hak arama özgürlüğünün ihlal edildiğini, olaydan hemen sonra usulsüz bir şekilde MERNİS adresi farklı olmasına rağmen babasının evine girildiğini, daha

sonra aile fertlerinin ifadelerinin alındığını belirterek Anayasa'nın 17., 19., 20., 21. ve 36. maddelerinde düzenlenen haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme

38. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (Tahir Canan, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucunun, babasının evinin arandığına ve aile üyelerinin ifadelerinin alındığına ilişkin Anayasa'nın 20. ve 21. maddeleri kapsamında iddiaları olmasına karşın bu hususa ilişkin hiçbir bilgi ya da belge sunulmamış ve Savcılığa verilen şikâyet dilekçesinde de (bkz. § 17) bu konudan hiç bahsedilmemiştir. Bu sebeple bu konuya ilişkin herhangi bir değerlendirme yapılmamıştır.

39. Başvurucunun, bir odada şüpheliler tarafından yarım saat boyunca tutulduğuna ve hak arama özgürlüğün ihlal edildiğine ilişkin Anayasa'nın 19. ve 36. maddeleri kapsamındaki iddiaları ise Anayasa'nın 17. maddesinde kapsamında değerlendirilmiştir. Ancak olayın ani bir şekilde gelişmesi, muamelenin belli bir amaca matuf olmaması, şikâyet edilenlerin kolluk mensubu olarak kamu gücünü kullanmaması nedeniyle başvuru Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında değerlendirilecektir.

40. Başvurucunun şikâyeti doğrultusunda hakkında dava açılan N.Ç. için hükmün açıklanmasının geri bırakılması ve bu karardan sonra başvurunun Anayasa Mahkemesi nezdinde bu hususa ilişkin olarak herhangi bir beyanda bulunmaması sebebiyle hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı ile ilgili bir değerlendirme yapılmamış, inceleme ek kovuşturmaya yer olmadığına dair verilen karar üzerinden yürütülmüştür.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

41. Başvurunun incelenmesi neticesinde başvurunun işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin iddialarının açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşıldığından başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

a. Genel İlkeler

42. Anayasa'nın 17. maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları şöyledir:

"Herkes, ... maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

...

Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz."

43. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) 3. maddesi şöyledir:

"Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muamelelere tabi tutulamaz."

44. Herkesin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınmıştır. Anılan maddenin birinci fıkrasında insan onurunun korunması amaçlanmıştır. Üçüncü fıkrasında da kimseye

“işkençe” ve “eziyet” yapılamayacağı, kimsenin “insan haysiyetiyle bağdaşmayan” ceza veya muameleye tabi tutulamayacağı hüküm altına alınmıştır (Cezmi Demir ve diğerleri, B. No: 2013/293, 17/7/2014, § 80).

45. Bir muamelenin Anayasa’nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasının kapsamına girebilmesi için asgari bir ağırlık derecesine ulaşmış olması gerekmektedir. Bu asgari eşik göreceli olup her olayda asgari eşiğin aşılp aşılmadığı somut olayın özellikleri dikkate alınarak değerlendirilmelidir. Bu bağlamda muamelenin süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ile mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi faktörler önem taşımaktadır (Tahir Canan, § 23). Değerlendirmeye alınacak bu unsurlara muamelenin amacı ve kastı ile ardındaki saik de eklenebilir (Benzer yöndeki AİHM kararları için bkz. Aksoy/Türkiye, B. No: 21987/93, 18/12/1996, § 64; Eğmez/Kıbrıs, B. No: 30873/96, 21/12/2000, § 78; Krastanov/Bulgaristan, B. No: 50222/99, 30/9/2004, § 53).

46. Devletin yaşam hakkı ile maddi ve manevi varlığı koruma hakkı kapsamında sahip olduğu pozitif yükümlülüklerin bir de usul yönü bulunmaktadır. Bu usul yükümlülüğü çerçevesinde devlet, kişinin maddi ve manevi varlığının zarar görmesine sebep olan olaylar ile doğal olmayan her ölüm olayının sorumlularının belirlenmesini ve gerekiyorsa cezalandırılmasını sağlayabilecek etkili resmî bir soruşturma yürütmek durumundadır. Bu tarz bir soruşturmanın temel amacı, kişilerin yaşam hakkı ile maddi ve manevi varlıklarını koruyan hakların etkin bir şekilde uygulanmasını güvenceye almak ve kamu görevlilerinin ya da kurumlarının karıştığı olaylarda, bunların sorumlulukları altında meydana gelen ölümler ile bireylerin maddi ve manevi varlığına verilen zararlar için hesap vermelerini sağlamaktır (Serpil Kerimoğlu ve diğerleri, B. No: 2012/752, 17/9/2013, § 54).

47. Usul yükümlülüğünün bir olayda gerektirdiği soruşturma türünün, bireyin maddi ve manevi varlığını koruma hakkının esasına ilişkin yükümlülüklerin cezai bir yaptırım gerektirip gerektirmediğine bağlı olarak tespiti gerekmektedir. Kasten ya da saldırı veya kötü muameleler sonucu meydana gelen ölüm ve yaralama olaylarına ilişkin davalarda Anayasa’nın 17. maddesi gereğince devletin, ölümcül ya da yaralamalı saldırı durumunda sorumluların tespitine ve cezalandırılmalarına imkân verebilecek nitelikte cezai soruşturmalar yürütme yükümlülüğü bulunmaktadır. Bu tür olaylarda yürütülen idari ve hukuki soruşturmalar ve davalar sonucunda sadece tazminat ödenmesi, bu hak ihlalini gidermek ve mağdur sıfatını ortadan kaldırmak için yeterli değildir (Serpil Kerimoğlu ve diğerleri, § 55).

48. Yürütülecek ceza soruşturmaları, sorumluların tespitine ve cezalandırılmalarına imkân verecek şekilde etkili ve yeterli olmalıdır. Soruşturmanın etkili ve yeterli olduğundan söz edebilmek için soruşturma makamlarının resen harekete geçerek olayı aydınlayabilecek ve sorumluların tespitine yarayabilecek bütün delilleri toplamaları gerekir. Dolayısıyla kötü muamele iddialarının gerektirdiği soruşturma bağımsız bir şekilde, hızlı ve derinlikli yürütülmelidir. Diğer bir ifadeyle yetkililer, olay ve olguları ciddiyetle öğrenmeye çalışmalı ve soruşturmayı sonlandırmak ya da kararlarını temellendirmek için çabuk ve temelden yoksun sonuçlara dayanmamalıdır (Cezmi Demir ve diğerleri, § 113; Assenov ve diğerleri/Bulgaristan, B. No: 24760/94, 28/10/1998, § 103; Batı ve diğerleri/Türkiye, B. No: 33097/96, 57834/00, 3/6/2004, § 136).

49. Bu çerçevede bir kişinin bir devlet görevlisi tarafından hukuka aykırı olarak ve Anayasa’nın 17. maddesini ihlal eder biçimde bir muameleye tabi tutulduğuna

ilişkin savunulabilir bir iddiasının bulunması hâlinde Anayasa'nın 17. maddesi, “Devletin temel amaç ve görevleri” kenar başlıklı 5. maddedeki genel yükümlülükle birlikte yorumlandığında etkili bir resmî soruşturmanın yapılmasını gerektirmektedir. Devletin pozitif yükümlülüğü kapsamında bazen tek başına soruşturma yapılmamış olması yahut yeterli soruşturma yapılmamış olması da Anayasa'nın 17. maddesine aykırılık teşkil edebilmektedir (*Tahir Canan*, § 25).

50. Devletin savunulabilir “ışkence”, “eziyet” ve “insan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele veya ceza” iddialarını etkili biçimde soruşturma yükümlülüğü, sadece devlet görevlilerin dâhil olduğu olaylara hasredilemez. Belirtilen yükümlülük, Anayasa'nın 17. maddesine aykırı biçimde üçüncü kişilerce gerçekleştirildiği belirtilen eylemler bakımından da geçerlidir (Benzer yöndeki AİHM kararları için bkz. *M.C/Bulgaristan*, B. No: 39272/98, 4/12/2003, §§ 151, 153; *Mahmut Ay/Türkiye*, B. No: 30951/96, 22/3/2005, §§ 59, 60; *Baştürk/Türkiye*, B. No: 49742/09, 28/4/2015, § 24).

51. Diğer taraftan, burada yer verilen değerlendirmeler hiçbir şekilde Anayasa'nın 17. maddesinin, başvuruculara üçüncü tarafları adli bir suç nedeniyle yargılama ya da cezalandırma hakkı (Benzer yöndeki AİHM kararı için bkz. *Perez/Fransa*, 47287/99, 22/7/2008, § 70) ya da tüm yargılamaları mahkûmiyetle ya da belirli bir ceza kararıyla sonuçlandırma ödevi yüklediği anlamına gelmemektedir (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 56).

b. İlkelerin Somut Olaya Uygulanması

52. Somut olayda başvuru, temel olarak maddi ve manevi varlığını koruma bakımından yeterli araştırma yapılmaksızın sadece bir kişi hakkında basit yaralamadan dava açılması, bu konuda yaptığı şikâyetle ilişkin olarak etkin bir soruşturma yürütülmemesi nedeniyle Anayasa'nın 17. maddesinde koruma altına alınan haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

53. Bakanlık görüşünde Sözleşme'nin 3. maddesinin maddi ve usul boyutu kapsamında devletin sorumluluğunun doğabilmesi için gerekli olan şartlara yer veren Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarından bahsedilmiştir.

54. Herkesin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkını güvence altına alan Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrası insan onurunu korumayı amaçlamıştır. Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasında da kimseye “ışkence”, “eziyet” yapılamayacağı ve kimsenin “insan haysiyetiyle bağdaşmayan” muamele ve cezaya tabi tutulamayacağı düzenlenmiş olup burada geçen ifadeler arasında da bir yoğunluk farkı bulunmaktadır. Kişinin maddi ve manevi varlığının bütünlüğüne en fazla zarar veren muamelelerin “ışkence”, bu seviyeye varmayan fakat yine de vücutta zarar ya da yoğun fiziksel veya ruhsal ızdırap veren insanlık dışı muamelelerin “eziyet”, küçük düşürücü ve alçaltıcı nitelikteki daha hafif muamelelerin ise “insan haysiyetiyle bağdaşmayan” muamele veya ceza olarak belirlenmesi mümkündür (*Tahir Canan*, § 22).

55. Başvuru konusu olay hakkında yürütülen soruşturma işlemlerine bakıldığında başvuru hakkında, olayın meydana geldiği tarihte Belediye Başkanı'na fiilî saldırıda bulunduğu şüphesiyle soruşturma açılmıştır. Söz konusu soruşturma kapsamında 19/4/2013 tarihinde polis memurları tarafından bir tutanak düzenlenmiştir (bkz. §§11-12).

56. Ayrıca Belediye Başkanı A.Ö.ye başvuru tarafından yapıldığı iddia olunan fiilî saldırı ile ilgili 22/4/2013 tarihli CD çözümleme tutanağı bulunmaktadır (bkz. § 14).

57. Başvuru konusu olayda başvurunun, dilekçesi ile birlikte ifadesi de alınmış, sağlık durumu ile ilgili olarak ayrıca Adli Tıp Kurumundan rapor istenmiş ve aynı zaman zarfında şikâyet edilen kişilerin ifadelerine başvurulmuştur.

58. Başvurucunun müşteki olarak yer aldığı soruşturma, başvurunun şüpheli olarak yer aldığı soruşturmadan ayrı bir şekilde yürütülmüştür. Dolayısıyla bireysel başvuru kapsamında incelenen soruşturmanın konusu, başvurunun işlemiş olduğu iddia edilen hukuka aykırı eyleminden hemen sonra başvurunun etkisiz hâle gelmesine karşın insan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele yasağının ihlal edilip edilmediğine ve sorumluların tespit edilmesine yöneliktir.

59. Belediye Başkanı'na karşı işlendiği düşünülen bir suç düşüncesiyle kalabalık arasında oluşan infialden dolayı Başkanlık koruma görevlisinin eylemi ile başvurunun bir odaya doğru, güvenliği sağlamak için götürülmesi makul görülebilir. Yalnız, etkisiz bir şekilde bekleyen bir şahsa yönelik eylemlerin suç olup olmadığının, suç işlenmişse faillerinin kim olduğunun, eylemlerin orantılı olup olmadığının araştırılması gerekmektedir. Nitekim başvuru bu kapsamda uzun bir süre boyunca binadan çıkamadığını da dile getirmektedir (bkz. §§ 17, 26).

60. Kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın gerekçesine bakıldığında ise (bkz. § 25) başvurunun iddialarından başka bir delil bulunmadığı belirtilerek “*tahrik altında kalacak kişileri(n) müştekiye yönelik saldırı ihtimalini öngörmesi gerektiği*” gerekçesiyle sadece Belediye Başkanı'nın koruması olan N.Ç. hakkında dava açılmıştır. Başvurucuya karşı işlenen yaralama fiilinin birden fazla kişi tarafından yapıldığı, gerek CD inceleme tutanağında ve olay sonrası düzenlenen tutanaklarda gerekse de görüntülerde yer almaktadır (bkz. §§ 9-12, 14). Düzenlenen iddianamede de başvurucuya defalarca yumruk atıldığı belirtilmektedir (bkz. § 24). Ayrıca başvurunun tespit ettiği yahut edemediği kişilerin başvurucuya hakaret ettiği iddia edilmektedir.

61. Alınan sağlık raporu ve başvurunun şüpheli olarak yer aldığı soruşturma dosyasında yer alan belgeler ile olayın nasıl gerçekleştiğinin kamera kayıtlarından açık bir şekilde tespitinin mümkün olduğu gözönünde bulundurulduğunda sorumluların tespiti ve cezalandırılmasının gerekip gerekmeyeceği noktasında yeterli bir araştırma yapılmaksızın ek kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiği ve başvurunun yaralanmasına sebebiyet veren eylemlerin insan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele olarak nitelendirilebileceği tespit edilmektedir.

62. Açıklanan nedenlerle olayın yeteri kadar aydınlatılmaması ve sorumlu olabilecek kişilerin durumları hakkında yeterli bir değerlendirmenin yapılmamış olması karşısında Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında öngörülen devletin etkili soruşturma yapma yükümlülüğünün ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesinin Uygulanması

63. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları şöyledir:

“(1) Esas inceleme sonunda, başvurunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir. ...

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki

yarar bulunmayan hâllerde başvuru lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir.”

64. Başvurucu, Anayasa'nın 17. maddesinin ihlali nedeniyle soruşturmanın yenilenmesi talebinde bulunmuştur.

65. Başvuru konusu olayda Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasının usul boyutuyla ihlal edildiği sonucuna varılmıştır. İhlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yargılamanın (soruşturmanın) yenilenmesine karar verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

66. Ayrıca dosyadaki belgelerden tespit edilen 198,35 TL harcın başvurucaya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasının ihlal edildiğine ilişkin iddiaların KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasında güvence altına alınan insan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele yasağının usul yönünden İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin insan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele yasağının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden soruşturma yapılmak üzere İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına GÖNDERİLMESİNE,

D. 198,35 TL haçtan oluşan yargılama giderinin BAŞVURUCUYA ÖDENMESİNE,

E. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvurucağın Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE

9/3/2016 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Engin YILDIRIM

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
M. Emin KUZ